

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2016. március végi helyzetéről*

2016. április

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

A magyar reformoknak és a felelősségteljes költségvetési politikának köszönhetően az államháztartás központi alrendszerének 2016. március végi halmozott hiánya 125,8 milliárd forintra teljesült, amely az elmúlt másfél évtized legalacsonyabb első negyedéves hiánya.

Egy évvel ezelőtt a deficit ennél jóval magasabb, 536,7 milliárd forint volt. A két év március végi egyenlegének eltérő alakulásában az idei év magasabb adóbevételei, valamint a központi költségvetés lényegesen alacsonyabb kiadásai játszottak szerepet.

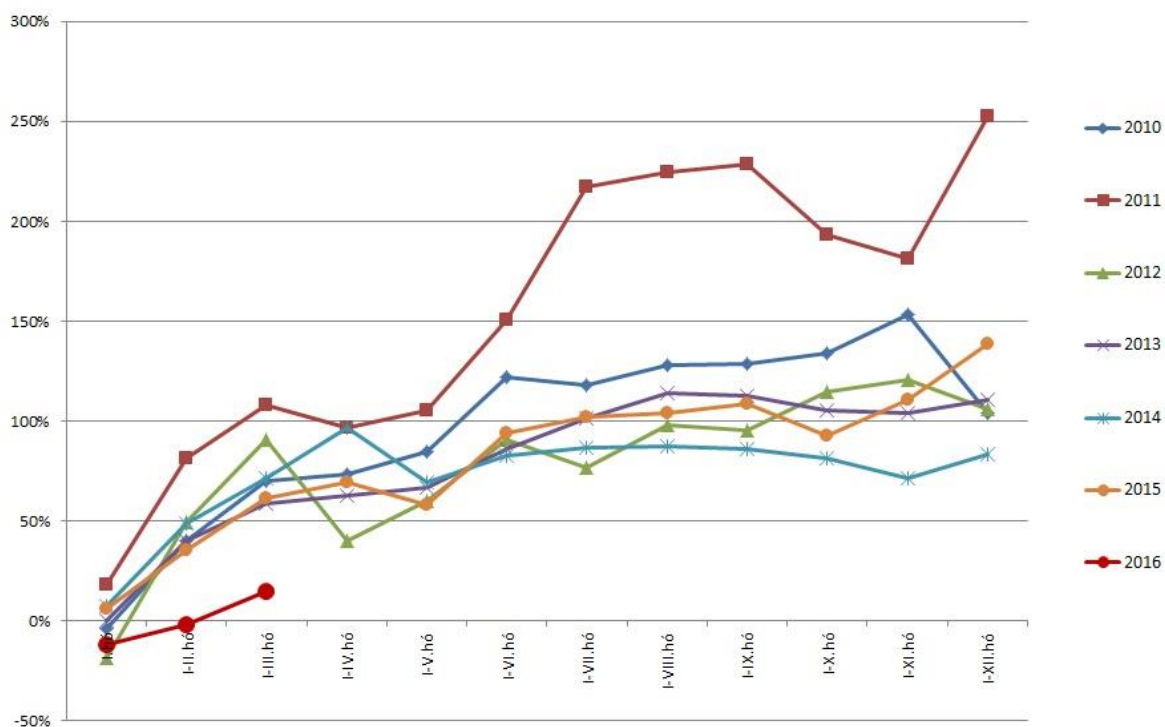
2016 első negyedévét a központi költségvetés 158,2 milliárd forintos hiánnyal, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 29,9 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 2,5 milliárd forintos többlettel zárták. A március havi egyenleget tekintve a központi alrendszer 140,8 milliárd forintos deficitet mutatott, ami lényegesen alacsonyabb az előző év márciusi 226,0 milliárd forintos hiánynál.

A kedvező gazdasági környezetnek és a foglalkoztatottság emelkedésének köszönhetően mind a bérekhez, mind pedig a fogyasztáshoz kapcsolódó befizetések (társasági adó, általános forgalmi adó, személyi jövedelemadó, szociális hozzájárulási adó- és járulékbefizetések) folyamatosan növekednek. A feketegazdaság ellen megtett lépések (pl. EKÁER, online pénztárgépek) pedig az adófizetési morál javításához érdemben járulnak hozzá.

Az előző év azonos időszakához képest főként az uniós programok kiadásai, valamint a kamatkidadások alakultak mérsékeltebben. Előbbit a 2007-2013-as ciklus operatív programjainak zárása, illetve az új, 2014-2020-as időszak kifizetéseinek későbbi felfutása, míg utóbbit elsősorban az éven belüli eltérő kamatfizetések alakulása magyarázza, de közrejátszik a nagyságában is szűkülő kamatteher is.

Az uniós módszertan szerinti hiánycél az idei évre továbbra is a GDP 2%-a. Ennek eléréséhez a stabil államháztartási bevételek, a hazai gazdaság teljesítménye és a gazdaság fehérítése érdekében hozott kormányzati intézkedések jelentenek garanciát.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

Az államháztartás központi alrendszerének március végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

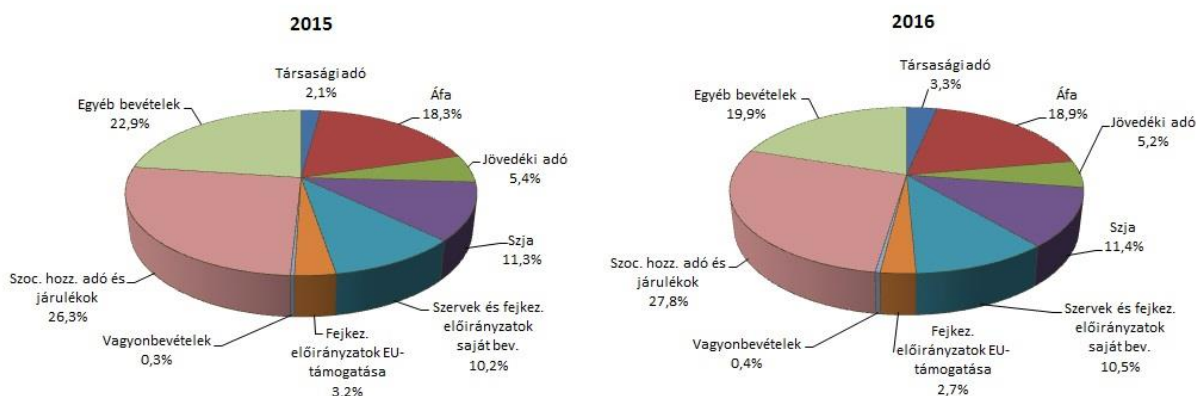
	2015. évi előzetes tény milliárd forintban (1)	2015. I-III. hó tény milliárd forintban (2)	előzetes tény=100% (2/1)	2016. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (1)	2016. I-III. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat=100% (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-1 195,9	-558,3	46,7	-755,6	-158,2	20,9
bevétel:	11 826,1	2 382,5	20,1	10 185,5	2 388,7	23,5
kiadás:	13 022,0	2 940,8	22,6	10 941,1	2 546,9	23,3
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	2,2	10,9	495,5	-6,0	2,5	
bevétel:	511,0	119,9	23,5	591,9	132,4	22,4
kiadás:	508,8	109,0	21,4	597,9	129,9	21,7
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-24,9	10,7		0,0	29,9	
bevétel:	5 009,4	1 230,9	24,6	5 023,0	1 267,7	25,2
kiadás:	5 034,3	1 220,2	24,2	5 023,0	1 237,8	24,6
EGYENLEG ÖSSZESEN	-1 218,6	-536,7	44,0	-761,6	-125,8	16,5
bevétel:	17 346,5	3 733,3	21,5	15 800,4	3 788,8	24,0
kiadás:	18 565,1	4 270,0	23,0	16 562,0	3 914,6	23,6

I. A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer március végi 3788,8 milliárd forintot kitevő bevételei az előző év azonos időszakához képest 55,5 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak, melynek háttérében elsősorban a társasági adóból, az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból és a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó kedvezőbb bevételek állnak. Egyes bevételek, elsősorban a kamatbevételek és fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei viszont elmaradtak az egy évvel ezelőtti összegtől.

A központi alrendszer főbb bevételeinek megoszlása

A bevételek közül a **társasági adóból** az év első három hónapjában 124,7 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának értékét 45,8 milliárd forinttal haladta meg. Az előző év azonos időszakához viszonyított jelentős bevételi többlet háttérében a vállalkozások növekvő befizetései állnak. Ezt a hatást részben ellensúlyozza a januári kiutalások magas szintje, ami a 2015. decemberi adóelőlegekről való rendelkezések pénzforgalmi teljesítésének köszönhető. A bevételek alakulását a lenti táblázat szemlélteti:

Társaságiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

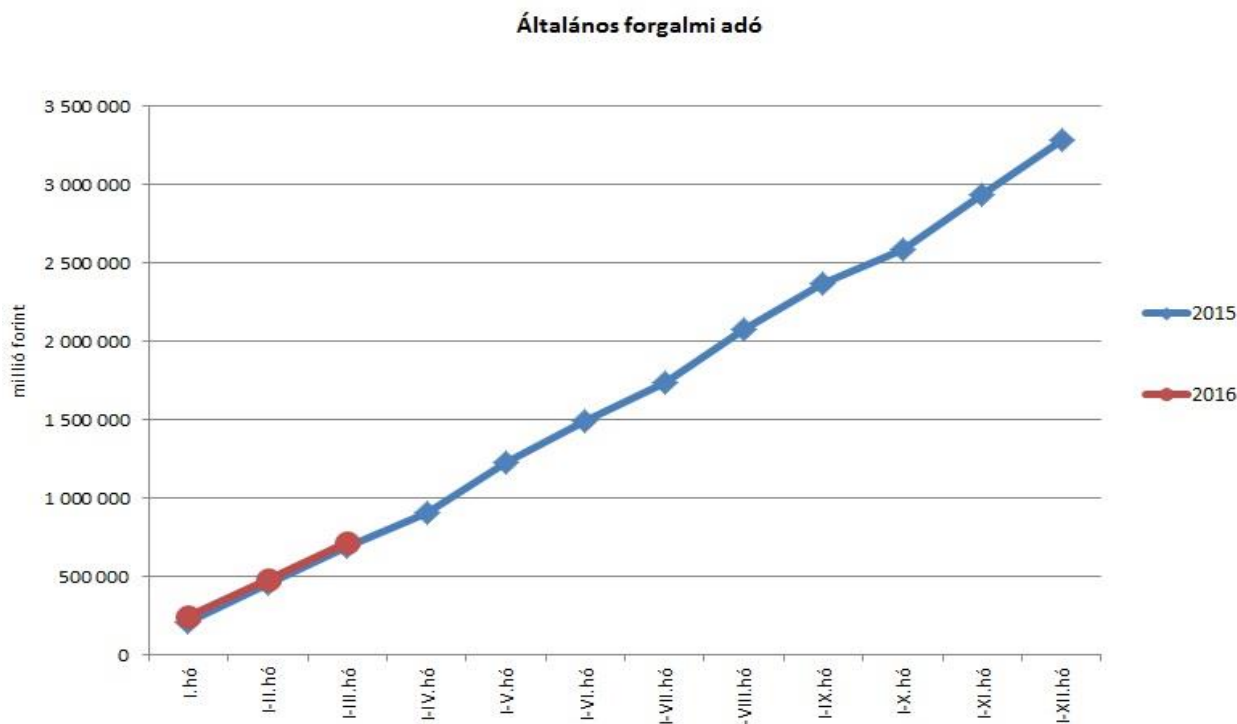
Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	87,8	162,5	74,7	185,1
Kiutalás	8,9	37,8	28,9	424,7
Egyenleg	78,9	124,7	45,8	158,0

Az **egyéb központosított bevételekből** március végéig összesen 89,3 milliárd forint bevétel teljesült, amely az éves előirányzat 24,2%-át teszi ki. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 33,7 milliárd forintos összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			millió Ft	%
Rehabilitációs hozzájárulás	16 513,6	17 599,3	1 085,7	106,6
Környezetvédelmi termékdíjak	2 580,2	4 226,1	1 645,9	163,8
Vízkezelési járulék	3 466,0	3 509,6	43,6	101,3
Hulladéklerakási járulék	2 251,8	2 505,7	253,9	111,3
Elektronikus útdíj	30 553,1	33 674,8	3 121,7	110,2
Korkedvezmény-biztosítási járulék	2 339,5	-2,0	-2 341,5	
Időalapú útdíj	17 006,2	18 415,2	1 409,0	108,3
Bírságok	6 418,7	8 222,4	1 803,7	128,1
Egyéb összesen	1 809,0	1 187,0	-622,0	65,6
Összesen	82 938,1	89 338,1	6 400,0	107,7

Az év első három hónapjában az **általános forgalmi adóból** 715,0 milliárd forint bevétel keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételt 30,9 milliárd forinttal haladta meg. A bruttó általánosforgalmiadó-bevételek alakulását az alábbi grafikon mutatja be:

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általánosforgalmiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1250,3	1308,7	58,4	104,7
Kiutalás	566,2	593,7	27,5	104,9
Egyenleg	684,1	715,0	30,9	104,5

A bevételek növekedése a belföldi és az import utáni áfabevételnek köszönhető, melyet részben kompenzált a dohánytermékek utáni alacsonyabb befizetés. A belföldi befizetés növekedése jellemzően a kereskedelmi szektorhoz, a feldolgozóiparhoz és a vízellátás szektorhoz köthető, valamint szerepet játszottak a 2007-2013-as uniós költségvetési ciklus utolsó évének meghatározott projektjeihez kapcsolódó elszámolások. Az import utáni befizetések növekedését a forgalom bővülése okozta. A dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének hátterében a dohányadó-jegy-elviteli adatok állnak. A kiutalások 2016. évi emelkedése elsősorban a befizetések növekedésének köszönhető, melynek következtében a magasabb befizetéseket magasabb kiutalások kísérték.

A **jövedéki adóból** származó bevétel március végéig 198,7 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 3,5 milliárd forinttal alacsonyabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedékiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	115,1	116,6	1,5	101,3
Dohánygyártmány jövedéki adó	67,3	64,2	-3,1	95,4
Egyéb termék jövedéki adó	19,8	17,9	-1,9	90,4
Jövedéki adók összesen	202,2	198,7	-3,5	98,3

Az üzemanyagok esetében a befizetések 2016. évi emelkedését az üzemanyag-forgalom növekedése magyarázza. A dohánygyártmányok jövedéki adójánál az alacsonyabb teljesülés hátterében a dohányadó-jegy-elviteli adatok állnak. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél a csökkenés oka az előző évi magas bevétel, melyet a népegészségügyi termékadó alkoholtermékekre történő kiterjesztését megelőző 2014. év végi készletezés 2015. januári bevételekre gyakorolt pozitív hatása eredményezett.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel március végéig 52,9 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 6,7 milliárd forinttal alacsonyabb. A csökkenés hátterében az illetékköteles tranzakciók körét érintő, 2015 januárjában életbe lépő jogszabályváltozások bevételekre gyakorolt hatása áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első három hónapjában 431,4 milliárd forint volt, amely 9,7 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés, illetve az ezzel ellentétes hatású szjakulcs-csökkentés volt.

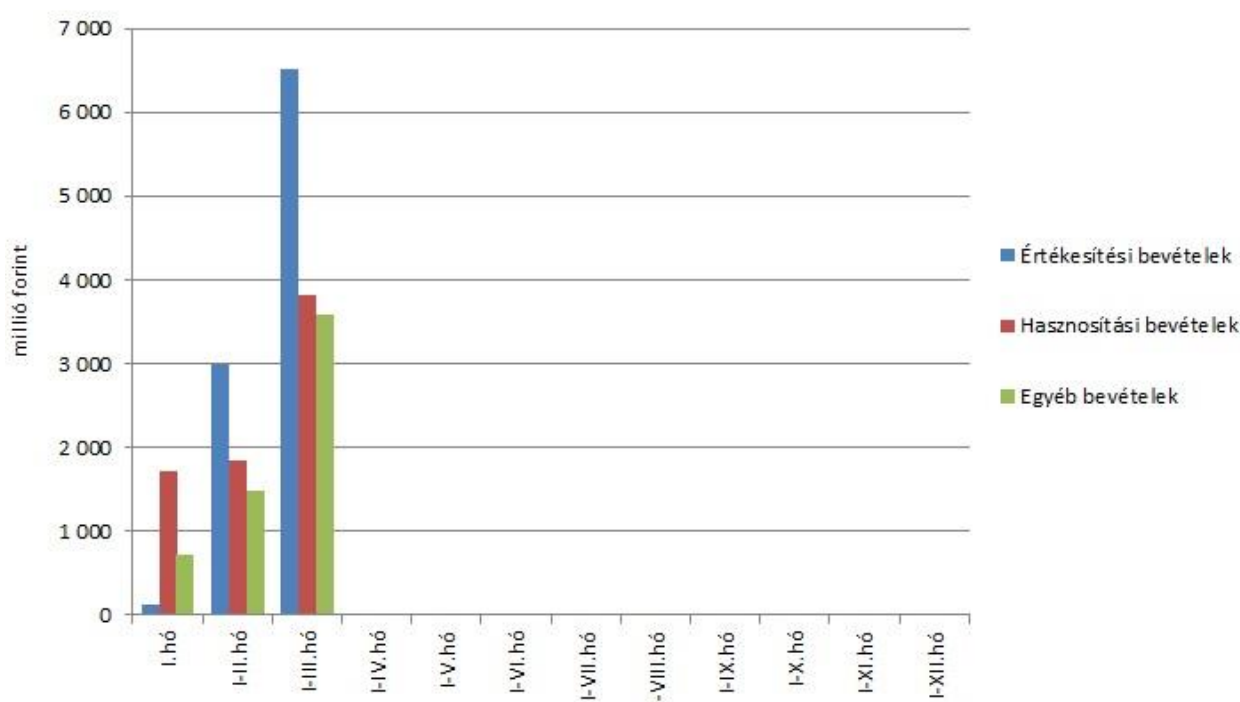
Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások arányát a következő táblázat részletezi:

Személyijövedelemadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	439,3	455,0	15,7	103,6
Kiutalás	17,6	23,6	6,0	134,1
Egyenleg	421,7	431,4	9,7	102,3

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első háromhavi összege 13,9 milliárd forint volt, melynek főbb tételeit a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2016. évben

Az **egyéb bevételek** összege március végéig 40,3 milliárd forintot tett ki, mely már most jelentősen meghaladta az éves törvényi előirányzatot. A túlteljesülés fő oka, hogy az 1779/2015. (X. 27.) és az 1049/2016. (II. 15.) Korm. határozatok alapján az előző évi maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen összesen mintegy 38 milliárd forint került elszámolásra az egyéb bevételek között.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó I-III. havi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	Az alap I-III. havi bevételén belüli aránya (%)	2016. I-III. hó	Az alap I-III. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	739,5	98,8	754,2	98,9	14,7	102,0
Egészségbiztosítási Alap	243,4	50,4	298,2	59,0	54,8	122,5
Összesen	982,9	79,9	1052,4	83,0	69,5	107,1

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-III. havi bevételeinek döntő része, 98,9%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. Ezen befizetések az előző év azonos időszakához képest 14,7 milliárd forinttal magasabb összegben teljesültek. A túlteljesülés oka a vártnál magasabb bérfiórámlás volt. Az előző évi adatokkal történő összehasonlítás során azt is figyelembe kell venni, hogy megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya a társadalombiztosítás két pénzügyi alapja között. A Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 2015-ről 2016-ra 85,46%-ról 79,43%-ra csökkent.

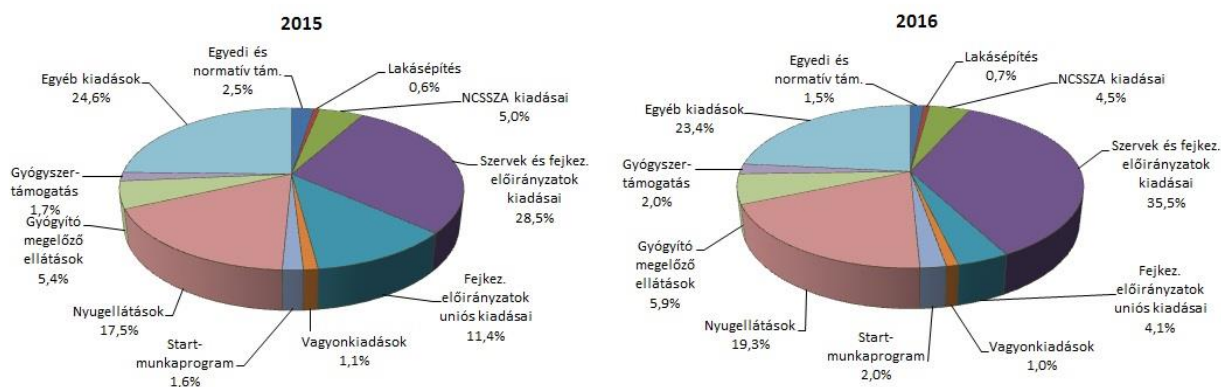
Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** (munkáltatói és biztosított egészségbiztosítási járulékok) származó I-III. havi bevétel az alap összes bevételének 59%-át tette ki. Az előző év azonos időszakához viszonyított többletbevétel indoka, hogy az Egészségbiztosítási Alap 2016. január 1-jétől a szociális hozzájárulási adóból – az előző évi 14,54% helyett – 20,57%-ban részesül.

Az **egészségügyi hozzájárulás** háromhavi összbevétele 49,7 milliárd forintot tett ki, amely 4,1 milliárd forintos növekedést jelentett az előző évhez képest. A növekmény többsége a januári magas összegű teljesülésből származik.

2. A FŐBB KIADÁSOK

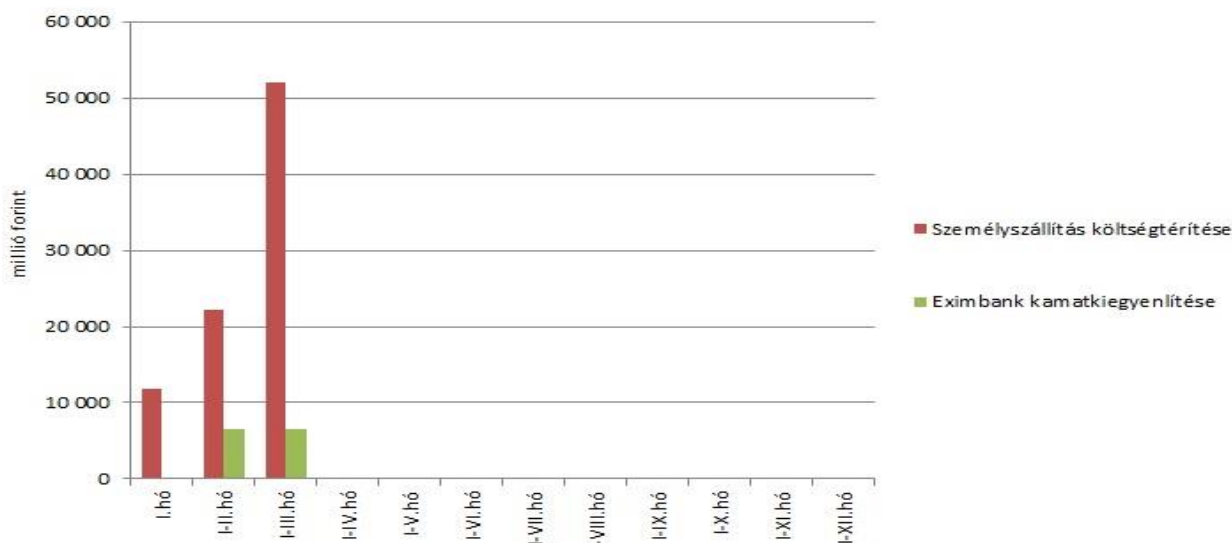
A központi alrendszer első háromhavi, 3914,6 milliárd forint összegű kiadásai 355,4 milliárd forinttal teljesültek alacsonyabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában, mely főként a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak előző évhez viszonyított mérséklődésével függ össze. Emellett jelentős mértékben elmaradtak a 2015. évi március végi kiadásoktól az egyedi és normatív támogatások, a társadalombiztosítási ellátásokhoz történő garancia és hozzájárulások, a kamatkiadások, az EU kiadásaihoz történő hozzájárulások, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások is.

A központi alrendszer főbb kiadásainak megoszlása

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első három hónapjában 58,6 milliárd forintot tettek ki, 47,6 milliárd forinttal elmaradva az egy évvel ezelőtti kiadásoktól. Az eltérés döntően abból adódik, hogy a vasúti közlekedéshez kapcsolódó ez évi költségtérítési szerződések záradékolásának folyamata – ellentétben a tavalyi évvel – az érintett időszakban még nem zárult le. A kiadások meghatározó tételeit a közösségi közlekedés, illetve a vasúti pályahálózatok működtetésének finanszírozását illetően közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt.-nek fizetett kamatkiegyenlítés esetén jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizeti az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2016. évben

A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások a 2016. év első három hónapjában 25,5 milliárd forintot tettek ki, ami 6,6%-kal alacsonyabb a 2015. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés legfőbb oka, hogy 2015. február 1-jével a devizahitel-adósok tartozásállományát forintosították. További eltérés a tavalyi évhez képest egyrészt a 2015. július 1-jétől bevezetett családi otthonteremtési kedvezmény, amelyet 2016. január 1-jével tovább bővítettek, másrészt olyan egyéb tényezők együttes hatása is befolyásolja a mérleget, mint az árfolyam és a referenciahozamok, valamint az egyes konstrukciót igénybe vevők létszámának változása.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap (NCSSZA)** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A főbb támogatásokat az alábbi táblázat részletezi:

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	135,7	103,8	-31,9	76,5
<i>Ebből:</i>				
<i>családi pótlék</i>	107,2	80,9	-26,3	75,5
<i>gyermekgondozási segély (gyermekgondozást segítő ellátás)</i>	20,4	16,1	-4,3	78,9
Korhatár alatti ellátások	37,8	32,2	-5,6	85,2
<i>Ebből:</i>				
<i>korhatár előtti ellátás és balettművészeti életjáradék</i>	17,3	12,0	-5,3	69,4
<i>szolgálati járandóság</i>	20,5	20,2	-0,3	98,5
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	31,7	34,4	2,7	108,5
<i>Ebből:</i>				
<i>járási szociális feladatok ellátása</i>	13,6	19,4	5,8	142,6
<i>fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	11,2	8,7	-2,5	77,7
<i>politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	3,7	3,4	-0,3	91,9
Különféle jogcímen adott térítések	6,4	5,8	-0,6	90,6
<i>Ebből:</i>				
<i>közgyógyellátás</i>	4,6	4,0	-0,6	87,0
Összesen	211,6	176,2	-35,4	83,3

A **családi támogatások** kifizetéseinél az egy évvel ezelőtti kiadásokhoz képest elmaradás figyelhető meg, melyet az indokol, hogy tavaly egyes családi támogatások (családi pótlék, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, anyasági segély) áprilisi kifizetését előrehozták március hónap végére, a húsvéti ünnepekkel megelőzően. A **korhatár alatti ellátások** esetében a csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. (Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,6%) a hatását.) A **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális**

támogatások előző évhez viszonyított emelkedését a járási szociális feladatok ellátására fordított összeg magasabb alakulása magyarázza. 2015. januártól az NCSSZA kiadásai között jelent meg a járási szociális feladatok ellátása, amely az ápolási díj és az időskorúak járadéka mellett 2015. márciustól a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az újonnan bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását is tartalmazta. A fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára fordított összegek viszont elmaradtak az előző év azonos időszakához képest, melynek oka ez esetben is a tavalyi évi áprilisi ellátások előrehozása.

A **helyi önkormányzatok támogatása** 2016. március végéig összesen 168,9 milliárd forintban teljesült, amely 3,6 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. A helyi önkormányzatok 2016. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 662,0 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2015. évi törvényi módosított előirányzatot 6,0 milliárd forinttal haladja meg. Az eltérés több tényező ellentétes hatásának az eredménye. A helyi önkormányzatok támogatását csökkentette a segélyezési ellátások járási hivatalokhoz történő áttelepítése, az önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének és a fővárosi közösségi közlekedés támogatásának csökkentése. Ezzel ellentétben az előirányzatot növelte a gyermekétkeztetési támogatások körének bővülése, az óvodapedagógusok bérének, valamint egyes fejlesztési jogcímek támogatásának emelése. A jelentősebb tételeket a következő táblázat mutatja:

A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	159,8	152,3	-7,5	95,3
<i>helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	43,0	42,1	-0,9	97,9
<i>települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	43,4	46,1	2,7	106,2
<i>települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	62,8	53,4	-9,4	85,0
<i>települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	10,6	10,7	0,1	100,9
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	3,2	1,8	-1,4	56,3
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	2,1	1,8	-0,3	85,7
Szociális ágazati kiegészítő pótlék támogatása*	-	1,9	1,9	-
Támogató szolgáltatások, közösségi ellátások, utcai szociális munka és a Biztos Kezdet Gyerekház működésének támogatása**	-	0,4	0,4	-
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai***	0,2	10,7	10,5	5350,0
Összesen	165,3	168,9	3,6	102,2

*A szociális ágazati kiegészítő pótlék 2015.07.01-jén került bevezetésre.

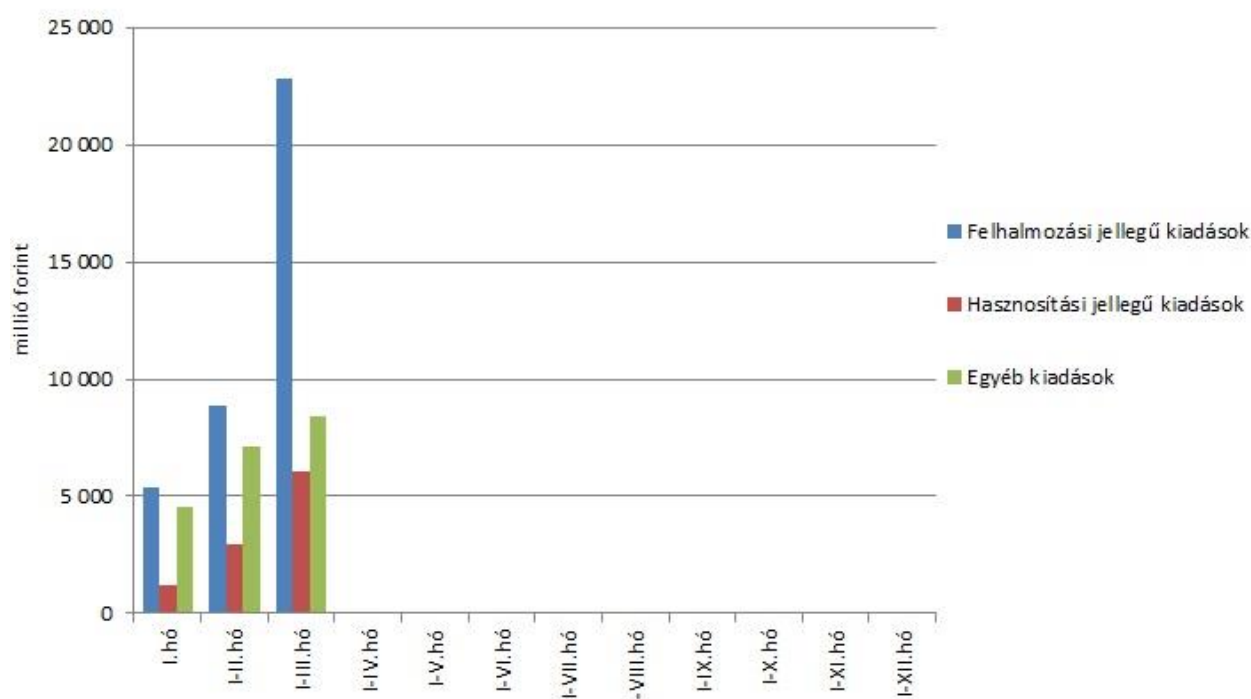
**2016.01.01-jétől tartoznak a helyi önkormányzatok feladatai közé a támogató szolgáltatások, a közösségi ellátások, az utcai szociális munka és a Biztos Kezdet Gyerekház működésének támogatása.

***2016. I-III. hóban jelentős összeg került biztosításra az önkormányzatok feladatainak támogatására.

A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron az év első három hónapjában teljesített összeg (91,8 milliárd forint) a tervezettnél megfelelően alakult. A 2015. évhez viszonyított elmaradás oka egyrészt az, hogy a januári befizetést jelentősen csökkentette a 2015. évi uniós költségvetés utolsó módosításának érvényesítése, másrészt a Bizottság idén februárban arányaiban kevesebb forrást hívott le az előirányzathoz képest, mint a tavalyi év ugyanezen időszakában.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** első háromhavi összege 37,3 milliárd forint volt, amelynek meghatározó tételét a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által bonyolított ingatlanberuházások kiadásai és az ahhoz kapcsolódó áfafizetések jelentették. A vagyonkiadások főbb tételeit a következő grafikon mutatja:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2016. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból (NFA) finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely március végéig 80,1 milliárd forintban alakult, ami az előző év azonos időszakában teljesített összeget 10,2 milliárd forinttal haladta meg. Március elejétől indultak az új programok, és nagyobb összegű előleget adott át az NFA a felhasználók részére. Az új programok közül kiemelendők a járási Start-munkaprogramok 106,4 milliárd forint, az országos közfoglalkoztatási programok 38,5 milliárd forint, az országos kulturális közfoglalkoztatási programok 11,6 milliárd forint keretösszeggel. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatására 90,8 milliárd forint került átutalásra a kormányhivatalok részére.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 757,4 milliárd forint. A kifizetések tartalmazzák a 2015. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó január havi 1,6%-os nyugdíjemelést. Az előző év azonos időszakához képest a

nyugdíjakra 11,3 milliárd forinttal, 1,5%-kal költött többet a költségvetés, ezen belül a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátására 7,1 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre, mint tavalyi év az első három hónapjában.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes kiadásának 29,5%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2015. I-III. hó	2016. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	140,4	140,7	0,3	100,2
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	82,1	78,8	-3,3	96,0
<i>Gyermekgondozási díj</i>	26,7	28,0	1,3	104,9
<i>Táppénz</i>	18,4	20,3	1,9	110,3

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 231,3 milliárd forint volt az év első három hónapjában, amely megközelítőleg azonos az előző év azonos időszakának kiadásaival.

3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

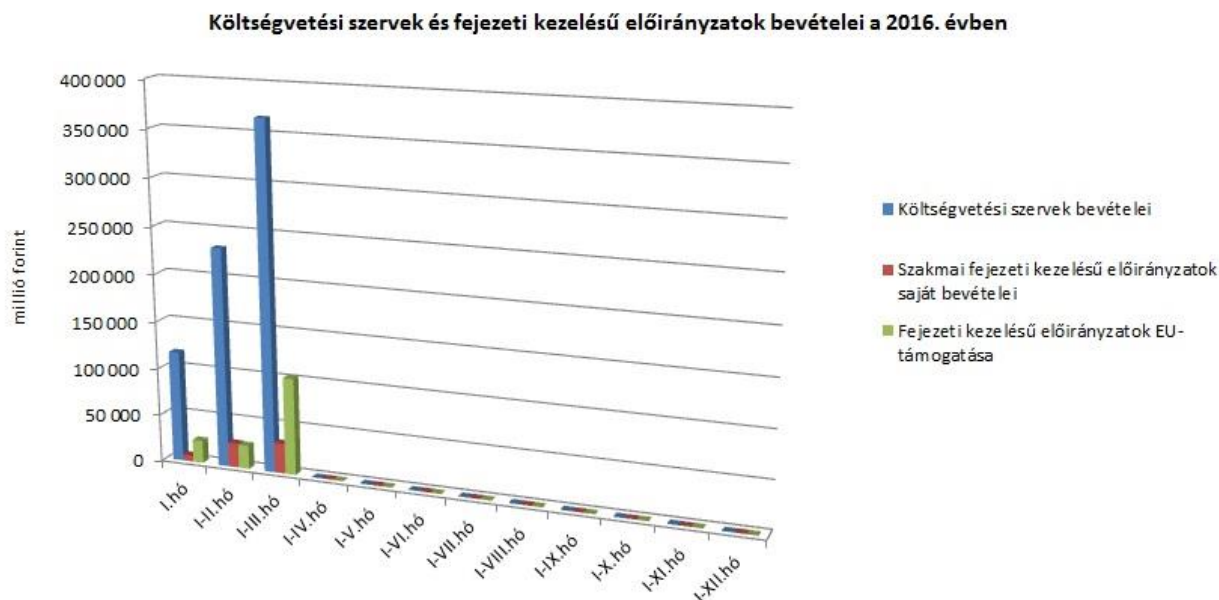
2016 első negyedében a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 366,0 milliárd forintot tettek ki, mely 2,2%-kal magasabb a 2015. év első háromhavi bevételeinél. Az előző év azonos időszakához képest az eltérést többek között az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt magasabb támogatás (2015-ben 156,7 milliárd forint, 2016-ban 166,8 milliárd forint), valamint a Belügyminisztérium "Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások" törvénysor terhére, a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium intézményei számára történő utalás (8,5 milliárd forint) okozta. Ezen időszakban 8,8 milliárd forintot tett ki a Földművelésügyi Minisztérium „Hulladék-gazdálkodási feladatok támogatása” törvénysorról az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőségnél jóváírt összeg, valamint 4,3 milliárd forint volt a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalhoz befolyt élelmiszerbiztonsági felügyeleti díj.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek összege** 2016 első negyedében 31,9 milliárd forint volt, mely 9,7 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához képest. Ezen időszakban 8,1 milliárd forint volt az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat felhasználási keretszámlájára visszautalt összeg.

Az **uniós előirányzatokon** a 2016. év első három hónapjában 102,4 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 16,0 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakának összegétől. A 2014-2020-as programozási időszak operatív programjaihoz kapcsolódóan az EU-támogatások csak a kifizetések felfutását követően, előreláthatólag a második félévben jelentkeznek. A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK) operatív programjainál keletkezett 101,2 milliárd forintos bevétel jelentős része a

Környezet és Energia Operatív Programhoz (61,7 milliárd forint), a Gazdaságfejlesztés Operatív Programhoz (21,9 milliárd forint) és az Elektronikus Közigazgatás Operatív Programhoz (8,3 milliárd forint) kapcsolódik.

A 2016. évi, együttesen mintegy 500 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

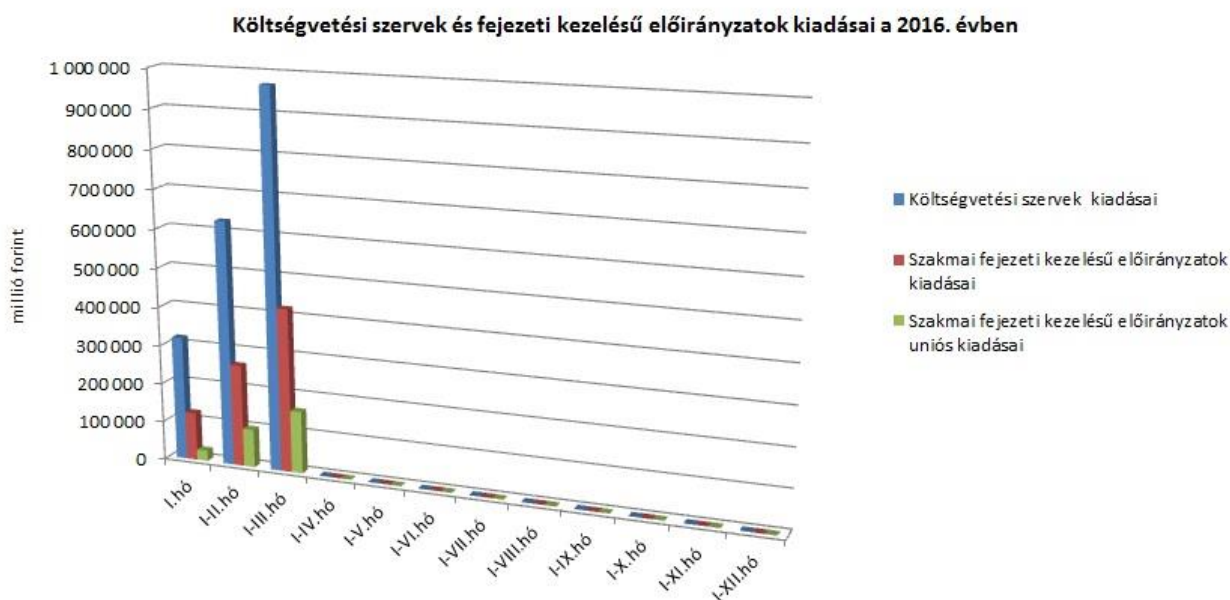
A **költségvetési szervek kiadásai** 2016 első negyedévében 969,9 milliárd forintot tettek ki, ez 4,4%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában teljesült kiadás. Az intézmények teljesítéséből 618,7 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely lényegesen magasabb volt az előző év azonos időszakában kifizetett összegnél (573,8 milliárd forint). Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek a 2015. év január-március havi kiadásaihoz hasonlóan: 17,8 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal központi költségvetéséből Gripen bérleti díjakra, valamint 9,2 milliárd forint a külképviseletek január-április havi devizaállományára a Külképviseletek Igazgatásánál.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon** belül a **hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2016. első negyedévi teljesítése 421,1 milliárd forintot tett ki, amely 46,3%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában teljesített összeg. Az eltérést a tavalyi első háromhavi adatokhoz képest elsősorban a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium fejezetben 2016-ban létrehozott „Közúthálózat felújítása” fejezeti kezelésű előirányzat sorról kifizetett 27,0 milliárd forint, a Miniszterelnökség fejezet által támogatott egyes megyei jogú városok fejlesztésére átutalt összeg (24,0 milliárd forint), valamint a tömeges bevándorlás kezelésével kapcsolatos kiadások (8,5 milliárd forint) okozzák. A fentiekén túl ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 86,1 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcstanoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 34,0 milliárd forint kifizetés a „Közúthálózat fenntartás és működtetés”, valamint „Útdíj rendszerek működtetése” törvénysorokról,

közel 31 milliárd forint a kormányhatározatok alapján történt maradványutalások összege, valamint 28,1 milliárd forint volt az autópálya rendelkezésre állási díj.

Az **uniós programok előirányzatain** 2016 első három hónapjában összesen 160,2 milliárd forint kifizetés történt. Az éves előirányzat időarányos részéhez képest az alacsony mértékű kifizetés oka egyrészt, hogy az új, 2014-2020-as programozási időszak operatív programjaihoz kapcsolódó kifizetések felfutása csak a második negyedévtől várható. Az uniós kiadási előirányzatokon belül az NSRK sorai 138,4 milliárd forintban teljesültek. Az operatív programok közül a Közlekedés Operatív Program (84,2 milliárd forint) teljesített a legjobban. Az új, 2014–2020-as programozási időszakra elfogadott operatív programok közül a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program esetében 8,8 milliárd forint és a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program esetében 4,8 milliárd forint kifizetés történt az első három hónapban.

A **2016. évi, együttesen mintegy 1551 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 172,6 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 22,9 milliárd forinttal lett alacsonyabb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forint)

	I.-III. hó	
	2015	2016
1. Bevétel	112,5	33,0
1.1. Forint	112,3	33,2
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	<i>109,1</i>	<i>30,4</i>
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>0,0</i>	<i>0,9</i>
<i>1.1.3. KESZ forint-betét kamata</i>	<i>3,2</i>	<i>1,9</i>
1.2. Deviza	0,2	-0,2
<i>1.2.1. Devizaszámla kamatelszámolása</i>	<i>0,2</i>	<i>-0,2</i>
2. Kiadás	308,0	205,6
2.1 Forint	190,2	111,3
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	<i>2,6</i>	<i>5,3</i>
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	<i>158,7</i>	<i>87,7</i>
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>24,6</i>	<i>18,3</i>
<i>2.1.4. Egyéb függő tételek</i>	<i>4,3</i>	<i>0,0</i>
2.2. Deviza	117,8	94,3
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	<i>18,3</i>	<i>3,6</i>
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	<i>99,5</i>	<i>90,7</i>
3. Kamategyenleg	195,5	172,6

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága március végéig 773,3 milliárd forinttal **növekedett** négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – döntően a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 1078,1 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben az év későbbi időszakában lejáráó devizaadósságot finanszírozza. Az Európai Bizottság felé fennálló hitel 1,5 milliárd forint összegű utolsó törlesztőrészletének összegét a szerződésnek megfelelően, március végén letéti számlára kellett helyezni, a hitelem törlesztésére azonban csak 2016. április 6-án került sor, így ez az összeg rendkívüli módon még a márciusi adósság részét képezte. Az adósság növekedésével párhuzamosan az év végéhez képest a Kincstári Egységes Számla 237,4 milliárd forinttal növekedett.
- **A második tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett kismértékű gyengülése, ami miatt az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értéke 25,7 milliárd forinttal növekedett.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes hatású – csökkentő tényező** a nettó deviza lejárat 207,0 milliárd forint értékben.
- **A negyedik, szintén csökkenő hatású tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat csökkentette 123,6 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint március végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2016-ban, milliárd forint

	2015 december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2016. március		változás százalékpont
	előzetes állomány	Megoszlás (%)					I-III. hónap		
1. Forint	16 207,9	65,62	2 863,2	1 785,0	0,0	1 078,1	17 286,1	67,86	2,24
1.1. Hitel	694,1	2,81	150,4	0,0	0,0	150,4	844,5	3,32	0,51
1.1.1. Külföldi	694,1	2,81	150,4	0,0	0,0	150,4	844,5	3,32	0,51
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	15 513,8	62,81	2 712,7	1 785,0	0,0	927,7	16 441,5	64,54	1,73
1.2.1. Piaci értékesítésű	15 462,3	62,60	2 712,7	1 775,2	0,0	937,5	16 399,8	64,38	1,78
1.2.1.1. Kötvény	11 043,4	44,71	648,1	701,5	0,0	-53,3	10 990,1	43,14	-1,57
1.2.1.2. Diszkontkincstárjegy	901,6	3,65	970,3	528,8	0,0	441,4	1 343,0	5,27	1,62
1.2.1.3. Lakossági állampapír	3 517,4	14,24	1 094,3	544,9	0,0	549,4	4 066,8	15,97	1,73
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	51,5	0,21	0,0	9,8	0,0	-9,8	41,7	0,16	-0,05
2. Deviza	7 735,8	31,32	20,6	227,6	25,7	-181,3	7 554,5	29,66	-1,66
2.1. Hitel	1 696,8	6,87	0,0	3,4	5,6	2,1	1 698,9	6,67	-0,20
2.1.1. Külföldi	1 614,2	6,54	0,0	1,7	5,4	3,7	1 617,9	6,35	-0,19
2.1.1.1. Nemzetközi hitelcsomag (EU)	469,7	1,90	0,0	0,0	1,6	1,6	471,2	1,85	-0,05
2.1.1.2. Egyéb	1 144,5	4,63	0,0	1,7	3,8	2,1	1 146,7	4,50	-0,13
2.1.2. Belföldi	82,6	0,33	0,0	1,8	0,2	-1,6	81,0	0,32	-0,01
2.2. Állampapír	6 039,0	24,45	20,6	224,1	20,1	-183,4	5 855,6	22,99	-1,46
2.2.1. Külföldi	5 198,9	21,05	0,0	224,0	17,2	-206,8	4 992,1	19,60	-1,45
2.2.1.1. Devizakötvény	5 198,9	21,05	0,0	224,0	17,2	-206,8	4 992,1	19,60	-1,45
2.2.2. Belföldi	840,1	3,40	20,6	0,1	2,9	23,4	863,5	3,39	-0,01
2.2.2.1. Devizakötvény	840,1	3,40	20,6	0,1	2,9	23,4	863,5	3,39	-0,01
Összesen	23 943,7	96,94	2 883,8	2 012,6	25,7	896,8	24 840,6	97,52	0,58
Egyéb kötelezettség	756,0	3,06	453,3	577,8	1,0	-123,6	632,4	2,48	-0,58
MINDÖSSZESEN	24 699,7	100,00	3 337,0	2 590,4	26,6	773,3	25 473,0	100,00	0,00

A központi költségvetés devizaadóssága március végéig 181,3 milliárd forinttal 7554,5 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2015. év végi 31,3 százalékos szintről 29,7 százalékos szintre csökkent.

A költségvetés forintadóssága március végéig 1078,1 milliárd forinttal nőtt, és 17 286,1 milliárd forintot ért el, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 67,9%-át. 2015 decemberében ez az arány 65,6% volt.

Március végén a lakossági állampapírok állománya 4066,8 milliárd forintot tett ki, ami 549,4 milliárd forint növekedést jelent 2015. december vége óta. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2016. március végén 113,6 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1311,9 milliárd forintot tett ki. Megfigyelhető tehát, hogy a lakosság a hosszabb futamidejű állampapírokat is keresi. A kamatozó kincstárjegyek állománya 2318,9 milliárd forint volt március végén, ami 421,9 milliárd forinttal haladta meg az év végi állományt.

A külföldi befektetők állampapír állománya márciusban 70,2 milliárd forinttal csökkent az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 0,2%-a, 6,0 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 99,8%-a, 3603,8 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje március végén 5,4 év volt. Eszerint 2016-ban is folytatódott a tavalyi trend, a külföldi befektetők csökkentették forint-állampapírállományukat, a futamidő ugyanakkor kismértékben emelkedett. A hazai befektetői kereslet könnyedén felszívta a külföldiek által eladott állományt.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 123,6 milliárd forinttal csökkent, és március végén 632,4 milliárd forintot tett ki.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A diszkontkincstárjegyek márciusi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 1,5-ről 1,6-re emelkedett. *A kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,1-ről 3,0-ra nőtt.

A 3 hónapos diszkontkincstárjegy utolsó márciusi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 4 bázisponttal emelkedett, és 1,10%-ot tett ki. *A 12 hónapos kincstárjegy* utolsó márciusi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,99% lett, amely 4 bázisponttal alacsonyabb a februári értéknél.

A 3 éves kötvényaukción a hozam 44 bázisponttal 1,48%-ra csökkent az utolsó februári aukción kialakult átlaghozamhoz viszonyítva, az *5 éves kötvény* utolsó márciusi aukcióján az átlaghozam 2,03%-ot ért el, ami 40 bázisponttal alacsonyabb az utolsó februári aukcióhoz képest, a *10 éves kötvény* 2,94%-os átlaghozama 39 bázisponttal kisebb az utolsó februári aukción kialakult átlaghozamnál.